

**HELSINGIN KULTTUURIN JA VAPAA-AJAN TOIMIALAN
VUODEN 2019 TALOUSARVIOEHDOTUS JA VUOSIEN
2019–2021 TALOUSSUUNNITELMAEHDOTUS**

Sisällysluettelo

Talousarvion perusteluteksti 2019.....	03
Määrä- ja taloustavoitteet.....	13
Irtaimen omaisuuden perushankinta.....	14
Käyttötalousoosan taulukot	15
Määrärahat menolajeittain palvelukokonaisuuksittain.....	17

Talousarvion perusteluteksti 2019

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2019 talousarvioon

Toimintaympäristössä tapahtuvien merkittävien uudistusten ja ilmiöiden vaikutukset toimintaympäristöön

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa eri-ikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen sekä tukee Helsingin elinvoimaisuutta.

Helsingin väestö kasvaa noin 7 000 - 8 000 asukkaalla vuodessa. Kasvava väestö sijoittuu osin uusille asuinalueille, kuten Jätkäsaareen ja Kalasatamaan. Merkittävä osa väestönkasvusta sijoittuu myös täydennysrakentamisen alueille ja muille vanhoille asuinalueille pääosin eteläiseen ja keskiseen suurpiiriin. Väestönkasvun uusi painotus kuormittaa vahvasti myös niitä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluja, joiden painopiste on kantakaupungin ulkopuolisilla asuinalueilla. Toimialan palveluja käyttää myös jatkuvasti kasvava asiakasjoukko ulkokuntalaisia ja matkailijoita.

Kulttuurin alueella on meneillään kattava lakien uudistaminen. Sekä uuden museolain että lain kuntien kulttuuritoiminnasta suunnitellaan tulevan voimaan 1.1.2019. Esitys laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta konkretisoi ja selkiyttää kulttuurin moninaisia tavoitteita, toimintoja ja rajoja. Siinä korostuvat kulttuurin välilliset vaikutukset kuten hyvinvointi, alueellinen elinvoima ja osallisuus. Esitys edellyttää kunnilta kansalaisten osallistamista ja yhteistyötä. Kulttuurin alueelliset kehittämistehtävät vakiinnutetaan.

Teatteri- ja orkesterilakia uudistetaan myös kattamaan koko esittävän taiteen kenttä, mutta aikataulua ei ole varmistettu. Uudistuksen mukaan esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmä perustuisi määräaikaisiin hakemuksiin, suunnitelmiin ja rahoituspäätöksiin. Myös valtionrahoituksen myöntämisen kriteerit muuttuvat ja konkretisoituvat.

Strategiavalmistelun aikana kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on tunnistanut mm. seuraavia keskeisiä yhteiskunnallisia muutossaasteita strategiakaudelle:

- asenneilmaston kärjistyminen ja epävarmuuden lisääntyminen
- digitalisaatio ja tekoälyn mahdollisuudet
- muuttuvat ja eriytyvät palvelutarpeet
- Helsingin vetovoimaisuuden vahvistaminen
- osallisuuden lisääminen
- erilaistuvat ja eriarvoistuvat kaupunginosat
- pienten lasten sekä nuorten, erityisesti toisen polven maahanmuuttajanuorten määrän suhteellinen kasvu
- nuorten heikentyvä luottamus maailman ja Suomen tulevaisuuteen
- lasten toimintakyvyn heikkeneminen ja odotetun eliniän lyheneminen liikkumattomuuden ja ylipainon yleistyessä
- kaupungin kasvun synnyttämät mahdollisuudet sekä kasvun mukanaan tuomat ongelmat
- väestön ikääntyminen ja erityisesti kasvavan ikääntyneen väestönosuuden toimintakyky

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2019–2021

Toimialan palvelut jakautuvat kirjaston, kulttuurin, liikunnan, ja nuorisoon palvelukokonaisuuksiin. Kirjastopalvelukokonaisuus vastaa kirjastotoiminnasta sekä valtakunnallisesti kehittämistehtävästä, josta on lailla erikseen säädetty. Kirjasto erotetaan omaksi palvelukokonaisuudeksi kulttuurin palvelukokonaisuudesta 1.1.2019 alkaen. Kulttuuripalvelukokonaisuus vastaa kaupungin kulttuuripolitiikasta sekä kulttuuri-, orkesteri-, museo- ja taidemuseotoiminnoista. Kulttuuripalvelukokonaisuus vastaa sille kuuluvista alueellisista erityistehtävistä, joista lailla on erikseen säädetty. Liikuntapalvelukokonaisuus vastaa liikunnasta, liikuntapolitiikasta, liikunnan järjestämisestä ja liikuntapaikoista sekä leirintäalueesta. Nuorisopalvelukokonaisuus huolehtii nuorisotyöstä ja nuorisopolitiikasta.

Kulttuurivisiotyöryhmä työskentelee vuoden 2019 alkupuolen ja sen työn tuloksia aletaan soveltaa seuraavan vuoden toimintaa suunniteltaessa.

Toimiala etsii uusia ideoita, toimintamalleja ja hankkeita, joilla lisätään lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastustoimintaa sekä kaikenikäisten liikkumista toimialan yhteisen avustusmuodon avulla.

Strategiakauden keskeisimpiä tavoitteita on kaventaa kulttuurin ja vapaa-ajan osallistumisen alueellisia ja sosiaalisia eroja sekä parantaa Helsingin houkuttelevuutta asuinpaikkana ja matkailukohteena. Palveluiden markkinointi uuden Helsinki brändin avulla on keskeistä vetovoiman lisäämisessä sekä vierailijoille että asukkaille. Toisen tyyppinen muutostrendi on matkailijoiden kasvava kiinnostus myös kaupunkilaisten arkeen. Kaupunginosissa näille matkailijoille luontevia tutustumiskohteita ovat juuri kulttuurin ja vapaa-ajan kaikille avoimet palvelut. Koska palvelutarpeet muuttuvat ja monimuotoistuvat entisestään, palveluja kehitetään tiiviissä yhteistyössä yritysten, yhteisöjen ja palvelujen käyttäjien kanssa.

Kaupungin kasvu edellyttää lisää olosuhteita sekä omaehtoiselle että ohjatulle kulttuurin ja vapaa-ajan toiminnalle. Siksi toimiala laatii vuoden 2019 aikana pitkän aikavälin suunnitteluperiaatteet sille, miten kaupungin uudet asuinalueet, alueiden yhdenvertaisuus, väestönkasvu ja väestörakenteen monimuotoistuminen otetaan huomioon kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden rakentamisessa. Olosuhteilla tarkoitetaan tiloja ja alueita, joissa kulttuurin ja vapaa-ajan toimintaa ja palveluja voidaan toteuttaa joko kaupungin itse tuottamana tai muiden järjestämänä. Olosuhteilla tarkoitetaan esimerkiksi sisä- ja ulkoliikuntapaikkoja, venepaikkoja ja satamia, alueellisia kulttuuritiloja, koulurakennuksia, taiteilijoiden työ- ja esitystiloja, kulttuuritaloja, kirjastoja, nuorisotiloja, ulkoilualueita, esiintymislavoja, tapahtuma-alueita, harjoitustiloja, kokoelma- ja näyttelytiloja sekä julkista taidetta. Periaatteiden perusteella laaditaan pidemmän aikavälin suunnitelma kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteista sekä tunnistetaan uudistustarpeet tavoissa tukea yksityisten ja yleishyödyllisten toimijoiden kulttuurin ja vapaa-ajan hankkeita.

Vuoden 2019 painopisteet:

- keskustakirjasto Oodin avautuminen joulukuussa 2018
- toimialan digitalisaatiosuunnitelman käynnistäminen
- liikkumisohjelma
- merellisen biennaalin valmistelu
- palvelutilaverkon analysointi osana Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteita
- kulttuurivision laatiminen
- ratkaisujen löytäminen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi
- osallisuusmallin käyttöönotto

Talousarvion vaikutusarviointi

Toimialan talousarviolla arvioidaan olevan merkittäviä, myönteisiä lapsivaikutuksia, terveys- ja hyvinvointivaikutuksia sekä ympäristövaikutuksia. Toimialan perustoiminta palveluineen, olosuhteineen ja avustuksineen edistää helsinkiläisten hyvinvointia koko elämänkaarella, painotus on lasten ja nuorten hyvinvointia edistävissä toimenpiteissä. Nuorten syrjäytymistä arvioidaan vähennettävän tuottamalla ja tukemalla laajaa ja monen hintaista harrastustoimintaa löytämällä rakenteellisia ratkaisuja yhdessä muiden toimialojen kanssa. Osallisuusmallin käyttöönotto lieventää kaupunginosien erilaistumista ja eriarvoistumista. Vuoden 2019 toiminnan kehittämistä ohjaavat painopisteet kuvataan sitovissa toiminnan tavoitteissa. Näiden avulla helpotetaan toimialan tarjoamien palvelujen ja asiakkaiden tarpeiden kohtaamista. Liikkumisohjelman käynnistäminen vuonna 2018 vaikuttaa helsinkiläisten terveyden ja hyvinvoinnin parantumisen edellytyksiin. Vuonna 2019 myönteisiä vaikutuksia ennakoitaan olevan etenkin liikkuvien pienten lasten osuudessa. Tällä odotetaan olevan pidemmän tähtäimen vaikuttavuutta, sillä liikunnallisen elämäntavan omaksuminen juurrutetaan tutkimustiedon mukaan juuri lapsuudessa. Oodi-kirjasto kaikkine palveluineen ja maksuttomana julkisena tilana rikastuttaa ja vilkastuttaa kaupunkikulttuuria monella tavalla. Ympäristövaikutuksiin toimiala vaikuttaa osaltaan edistämällä kävelyä ja pyöräilyä sekä hallinnassaan olevien kiinteistöjen energiaratkaisuilla.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan menot koostuvat pääosin henkilöstön palkoista, tilavuokrasta ja avustuksista. Tilojen korkea kysyntä ja palvelujen suosio kasvattavat ylläpidon kustannuksia. Tilojen kulumisella on kielteisiä vaikutuksia palvelujen houkuttelevuuteen. Tämä koskee erityisesti kaupunginmuseota, nuorisotaloja, kulttuuritaloja ja liikuntapaikkoja. Kaupungin on kaikin tavoin huolehdittava siitä, että avoinna olevat palvelut ja paikat ovat turvallisia ja hyväkuntoisia.

Strategian toteuttaminen tarkoittaa investointeja esimerkiksi Oodiin, liikkumisohjelmaan ja merelliseen biennaaliin. Toimialan nykyinen käyttötalouden määrärahojen raami edellyttää hintojen nostamista valikoiduissa palveluissa tulojen lisäämiseksi.

Suurimmat uhat kohdistuvat liikuntapalvelujen ylläpitoon ja tämä tarkoittaa esimerkiksi aukioloaikojen supistamista, uimavalvonnan vähentämistä, luonnonjääkenttien jäädyttämättä jättämistä ja joidenkin matalan kynnyksen liikuntapalvelujen vähentämistä. Jääurheilun tilankäyttöavustuksen lisääminen ei ole mahdollista, millä varmistettaisiin nykyinen hintataso harrastajille Pirkkolan jäähallin ennakoimattoman sulkemisen vuoksi.

Roihuvuoren ja Pakilan nuorisotalojen sekä Kaapelitehtaan musiikkitalojen toimintaa joudutaan supistamaan tai luopumaan kokonaan toiminnasta.

Kaupunkistrategian ja sen tavoitteiden toteuttaminen toimialoilla

Maailman toimivin kaupunki

Kaupungin perustehtävä on järjestää asukkailleen laadukkaita palveluja ja luoda edellytyksiä virikkeelliselle ja hauskalle elämälle. Asukas- ja käyttäjätyytyväisyys on kaupungin tuloksellisuuden keskeisimpiä mittareita. Toimialalla otetaan käyttöön asiakasprofiilit, joita hyödynnetään sekä palvelujen uudistamisessa, että päivittäisessä työssä asiakaslähtöisen kehittämisen tukena. Toimialalla kuvataan palvelujen asiakaspolut sekä kehitetään yhteinen tapa hyödyntää nopeaa asiakaspalautetta ja laajennetaan suosittelevuindeksi (NPS) käyttöä.

Helsinki luo aktiivisesti kumppanuuksia kansalaisjärjestöjen ja kaikkien kaupungin kehittämisestä ja elävöittämisestä kiinnostuneiden kanssa. Helsinki on paitsi palveluorganisaatio myös alusta ja maailman edistyksellinen julkisen sektorin ekosysteemi. Toimialan yhteisillä kolmevuotisilla kehittämisavustuksilla edistetään uudenlaisten ratkaisujen synnyttämistä liikkumisen lisäämiseen ja lasten ja nuorten harrastustakuuseen.

Kestävän kasvun turvaaminen on kaupungin keskeisin tehtävä

Helsinki käynnistää laajan hankkeen yhdessä kumppaneiden kanssa ratkaisujen löytämiseksi nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään vieraskielisten nuorten suurempaan suhteelliseen osuuteen koulutuksen ja työn ulkopuolella olevista nuorista. Toimialan tavoitteena on tukea lapsia, nuoria ja nuoria aikuisia heidän identiteettityössään, elämäntilanteen selvittelyssä ja osallisuudessa vapaa-ajan ja harrastustoiminnan ja yhteisöihin kiinnittymisen kautta. Toimiala tekee yhteistyötä koulutuksen ja työllistämisen toimijoiden kanssa.

Helsingin päämäärä on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus, nuoret luottavat Helsingin tulevaisuuteen asuinpaikkana ja voivat vaikuttaa sen toimintaan. Toimialan oman palvelutuotannon lisäksi tuetaan kansalaisjärjestöjä tuottamaan kaikille lapsille ja nuorille avointa harrastustoimintaa. Toimiala osallistuu kansallisen Harrastuspassi-sovelluksen kehitystyöhön yhdessä valtion kanssa ja ottaa sovelluksen koekäyttöön. Harrastuspassilla lisätään yläkouluikäisten mahdollisuuksia kokeilla erilaisia harrastuksia ja löytää itselleen sopiva maksuton tai edullinen harrastus. Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin toimintatapoja uudistetaan.

Baanan ja Töölönlahden aluetta kehitetään toimijoiden laajan verkoston ja asukkaiden yhteiskehittämishankkeena tavoitteena tehdä siitä tasokas ja kansainvälisesti tunnettu kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymä. Kehittyvää museoverkostoa pyritään edelleen vahvistamaan. Keskustakirjasto Oodin toiminnan käynnistyminen lisää Töölönlahden alueen palvelutarjontaa sekä kävijämääriä. Liikuntapalvelut valmistautuu palvelun 100-vuotisjuhlaan järjestämällä juhluvuoden liikuntatapahtumia.

Kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kansalais- ja kulttuuritoimintaan. Toimialan tavoitteena on markkinoida entistä enemmän mahdollisuuksista kansalaistoimintaan sekä saada tilat helposti varattaviksi sähköisten tilanvarausjärjestelmien kautta.

Uudistuvat palvelut

Helsinki varmistaa, että kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus hankkia ja ylläpitää tietoyhteiskunnan edellyttämiä taitoja. Toimialan keskeinen digitalisaatiotavoite on ehkäistä digitaalista syrjäytymistä. Toimiala mahdollistaa kaikille kaupunkilaisille matalan kynnyksen pääsy verkkoon ja digitaalisiin palveluihin esimerkiksi kirjastojen

asiakastietokoneilta sekä tukee kansalaisten tietoyhteiskunta- ja digitaatioita tarjoamalla opastusta ja tukea digitaalisten palveluiden käyttöön.

Toimiala kehittää yhdessä Kaupunkiympäristön toimialan kanssa yhteistä digitaalista asiakkuutta kaikkiin kaupungin digitaalisiin palveluihin. Oma.helsinki –hankkeen tavoite on, että asiakkaat käyttävät kaupungin sähköisiä palveluita oma.helsinki-palvelun kautta.

Helsinki on luonut kaupunkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteet. Kaupunki on nostonut liikkumisen lisäämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisenä pilottihankkeeksi. Liikkumista edistetään yhä laajalaisemmin kaupungin tuottamilla palveluilla. Kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Väestöryhmien erot tunnistetaan ja palveluja kohdennetaan erityistä tukea tarvitseville ja korkean riskin kohderyhmille. Liikkumisohjelmassa keskitytään erityisesti pienten lasten kannustamiseen liikunnalliseen elämäntapaan. Toimialan palveluista rakennetaan helppokäyttöinen palvelutarjotin peruskouluille ja päiväkodeille ja sen vaikutuksia kokeillaan aluksi kahdella erilaisella alueella. Toimenpiteellä vastataan Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tavoitteeseen laajentaa oppimisen tiloja koulun ulkopuolelle. Alle kouluikäisten lasten perheille rakennetaan uusi palvelukonsepti, jonka tavoite on taata kulttuurikosketus jokaiselle syntyvälle helsinkiläiselle lapselle.

Helsinki on kaupunki, jossa kaikki kaupunginosat ovat eläviä, viihtyisiä ja omaleimaisia ja asukkaat tuntevat kaupunginosan omakseen. Helsingissä rakennetaan monipuolisia ja elinvoimaisia kaupunginosia kasvattamalla asukkaiden vaikutusvaltaa elinympäristönsä asioihin. Toimialan osallisuussuunnitelmaa ja osallisuuden avainhankkeita toteutetaan eri palvelukokonaisuuksissa yhdessä asukastoimijoiden kanssa. Toimiala on mukana osallistuvan budjetoinnin toimeenpanossa.

Osana olosuhteiden suunnitteluperiaatteita toimiala uudistaa toimintatapansa yksityisten ja yleishyödyllisten hankkeiden tukijana ja vauhdittajana. Toimiala suhtautuu lähtökohtaisen myönteisesti aloitteisiin, joilla parannetaan helsinkiläisten tai Helsingin vieraiden kulttuurin ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia tai joilla edistetään alueiden ja asukkaiden tasa-arvoa. Toimialan näkökulmana on katsoa koko vapaa-ajan ekosysteemiä, jossa kaupunki on vain yksi palvelujen tuottajista. Laajan kumppaneiden kuulemisen ja osallistamisen kautta arvioidaan nykyistä tilaverkkoa ja sen palvelukykyä kaupungin kasvun ja saavutettavuuden näkökulmista. Periaatteet viedään hyväksyttäväksi toimialan lautakuntaan syksyllä 2019.

Helsingin saaristosta tehdään entistäkin houkuttelevampi matkailu- ja virkistyskohde. Helsinkiin luodaan saaristoa hyödyntävä kansainvälinen julkisen taiteen biennaali. Toimiala valmisteleekin Helsinki Biennaalia yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation ja laajan kumppanijoukon kanssa. Ensimmäinen Helsinki Biennaali järjestetään kesällä 2020 Vallisaareissa ja Kuninkaansaareissa.

Vastuullinen taloudenpito hyvinvoivan kaupungin perusta

Kaupungin taloutta hoidetaan vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti, jotta kuntalaisten palvelut voidaan turvata pitkällä aikavälillä

Toimialan tavoitteena on kasvattaa toimialan tulokertymää sekä ottaa käyttöön yhteiset periaatteet tuotteiden ja palveluiden hinnoittelusta sekä maksujen, vuokrien

ja korvausten subventiokäytännöistä. Hinnasto uudistetaan nykyistä merkittävästi selkeämmäksi ja sen sisään rakennetaan mahdollisuuksia dynaamisempaan hinnoitteluun. Toimiala ottaa myös käyttöön yksikkökustannusvertailun suhteessa kuuteen suurimpaan kaupunkiin.

Toimiala valmistelee johdon, asiantuntijoiden, hallinnon ja tukitehtävien henkilöstön yhteistä toimitilaratkaisua. Tavoitteena on lähitulevaisuudessa muutto nykyisestä seitsemästä hallinnon ja suunnittelun toimipisteestä yhteen yhteiseen toimitilaan. Ratkaisulla haetaan tilankäytön ja yhteisen toiminnan merkittävää tehostamista. Samalla päivitetään Töölön kisahallin perusrakennuksen tarveselvitys.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiaan lähtökohtiin

Kaupunkistrategia asettaa toimialalle tekemisen painopisteitä, jotka on tiivistetty kuuteen kohtaan: tapahtumakaupunki; hyvinvointi ja liikkuminen; nuorten hyvinvointi; kaupunginosat; merellisyys ja toimialan tapa rakentaa maailman toimivinta kaupunki eli Kuvan tapa toimia. Nämä otetaan huomioon palvelujen toimintaa suunniteltaessa.

Sitovat tavoitteet on laadittu pääosin koko valtuustokaudelle ja niitä tarkennetaan jokaiselle vuodelle. Ne keskittyvät asioihin, jotka yhdistävät koko toimialaa ja vahvistavat yhteistyötä kaupunkitoimijoiden ja muiden kumppaneiden kanssa. Ne liittyvät hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, toimialan palvelujen tavoitavuuteen, kumppanuuksiin sekä palvelutoiminnan laatuun. Sitovat tavoitteet ovat prosessitavoitteita, kun taas toiminnan määrää mitataan suoritettavilla ja toiminnan vaikuttavuutta kaupunginhallituksen hyväksymillä mittareilla. Digitalisaatio on läpileikkaava teema kaikessa tekemisessä.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet
Sitovat toiminnan tavoitteet

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnallisen tavoitteen mittarit	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki	<p>Palveluja parannetaan asiakaskokemuksen perusteella</p> <p>Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala käyttää yhteisiä välineitä asiakaskokemuksen arviointiin, parantamiseen ja johtamiseen. Palvelujen parantamisessa hyödynnetään jatkuvan parantamisen ajatusta, ajankohtaista tietoa ja osallisuutta.</p>	<p>Jokaisessa kulttuurin, liikunnan, nuorison ja kirjaston palvelussa on kuvattu ainakin yksi asiakaspolku kaupunkilaisprofiileita hyödyntäen.</p> <p>Toimialalle kehitetään yhteinen tapa hyödyntää nopeaa asiakaspalautetta ja laajennetaan NPS (Net promoter score) –mittausta (lähtötaso 20 laitetta/ tavoite 40 laitetta).</p>	Asukaskokemus ja asiakastyytyväisyys

	<p>Toimialalla on monenlaisia asiakkaita, kumppaneita ja palvelujen käyttäjiä. Asiakkaat voivat olla joko yhteisöasiakkaita (avustuksen saaja) tai yksittäisiä ihmisiä (uimahallikävijä). Toimiala varmistaa, että sen palvelujen käyttäminen on sekä hauskaa että turvallista.</p>		
<p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p>	<p>Koko kaupunki on oppimisen, kulttuuristen kohtaamisten, tekemisen ja kansalaistoiminnan paikka.</p> <p>Helsinki on alusta ja kumppani paremman kaupungin ja maailman rakentajille. Toimiala avaa tilojaan, tietoaan ja välineitään kaupunkilaisten, yhteisöjen ja yritysten käyttöön. Toimiala suhtautuu ennakkoluulottomasti sekä yleishyödyllisiin että kaupallisiin yhteistyötarjouksiin. Yhteistyön lähtökohtana on ” k y l l ä j o s ’ k o s k a ” .</p>	<p>Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteet on hyväksytty lautakunnassa.</p> <p>Toimialan tilojen varausjärjestelmien yhteiset periaatteet ja prosessit on määritelty. Jokaisessa palvelukokonaisuudessa (KULP, LIIKU, NUP, KIR) on määritelty tilat, jotka ovat varattavissa nopeasti asukaskäyttöön ja ne on viety Varaamoon.</p>	<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Harrastustoiminta</p> <p>Kaupungin tilojen käyttö</p> <p>Elävät kaupunginosat</p>
<p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Helsingissä on houkuttelevaa ja helppoa lähteä liikkeelle.</p> <p>Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala edistää toiminnallaan fyysisesti aktiivista ja kokemusrikasta</p>	<p>Valtakunnallinen Harrastuspassi on otettu koekäyttöön Helsingissä.</p> <p>Tuotetaan kahdella Helsingin alueella (kaksi peruspiiriä) Kuvan</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p>

	<p>elämäntapaa. Kaikki syyt lähteä liikkeelle ovat yhtä arvokkaita. Syyt liikkeelle lähtemiseen voivat vaihdella liikunnan ilosta taiteeseen ja kulttuuriin tai nuorten kesäleiristä koululuokanretkeen tai vanhusten kirjastolle kävelemiseen. Kuntalaisille aktiivinen ja houkutteleva Helsinki vetää puoleensa myös matkailijoita ja suurtapahtumia. Toimiala kehittää uusia keinoja markkinoida palveluja, helpottaa mielekkään tekemisen löytämistä ja tavoittaa nykyisten palvelujen ulkopuolella olevia.</p>	<p>palveluista palvelutarjotin peruskouluille ja päiväkodeille. Arvioidaan palvelutarjottimen vaikutuksia alueilla verrattuna nykytilanteeseen.</p> <p>Vähintään kaksi toimialan kolmesta suuresta asiakastietojärjestelmästä (kirjasto, nuorisotalot, liikunta) on kytketty oma.helsinki – asiakkuuteen.</p>	<p>Liikkumisohjelma</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p>
--	---	---	--

Toimialan henkilöstösuunnitelma (henkilöstörakenteen muutokset, avoimien vakanssien täyttö, toimialatavoitteet hallinnossa) 2019 – 2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vakinaisen henkilöstön määrä on vuoden 2019 alussa arviolta 1 564 henkilöä ja määräaikaisia 217. Toimialan koko henkilöstömäärä vakinaiset ja määräaikaiset yhteenlaskettuna on vuoden 2019 alussa arviolta 1 781 henkilöä. Lähtövaihtuvuuden eläköitymisten kautta arvioidaan vuonna 2019 olevan 31 henkilöä.

Toimialan ja toimialahallinnon ennakoivan henkilöstösuunnittelun toimintamallin kehittämistä jatketaan vuonna 2019. Keskeinen henkilöstöön liittyvä muutos liittyy toimialan hallinto- ja tukipalveluille määriteltyyn tavoitetasoon, joka on saavutettava 1.1.2019 mennessä. Tavoitetason jälkeen henkilöstömäärän ei toimialalla ennusteta muuttuvan.

Uudet työehtosopimukset nostavat palkkakustannuksia myös vuoden 2019 aikana.

Toimialan osaamisen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2018 – 2021 on tunnistettu kaupunkistrategian toteuttamista tukevia osaamisen kehittämistarpeita. Suunnitelma sisältää keskeiset kehitettävät strategiset osaamiskokonaisuudet, joita ovat vuorovaikutusosaaminen, digitaalisuusosaaminen, johtamisosaaminen, asiakas- ja palvelumuotoiluosaaminen, Kuvan substanssiosaaminen sekä Kuvan toimintatapaosaaminen. Käytännön toimenpiteet kehittämissuunnitelman toteuttamiseksi määritellään Kuvan vuositason koulutussuunnitelmissa.

Työhyvinvointisuunnitelman tavoitteena on ennakoiva työkykyjohtaminen, esimiestyön tasalaatuisuus, työturvallisuusriskien ennakoiminen ja hallitseminen sekä henkilöstön oma vastuunotto. Keskeistä tavoitteiden saavuttamisessa on mm. valmennukset niin esimiehille kuin henkilöstölle, yhteistyön kehittäminen ja systematisointi eri toimijoiden välillä (esimies, työterveys, henkilö itse ja henkilöstöpalvelut) sekä työ- ja toimintatapakulttuurin kehittäminen entistä ketterämmäksi ja joustavammaksi. Työturvallisuuden hallintaan kehitetyt prosessit ja työkalut tarvitsevat tuekseen työturvallisuuden johtamismallin (mm. vastuut ja raportointi sekä olemassa olevan tiedon entistä paremman hyödyntämisen). Toimialan moninaisuudesta johtuen myös erilaisia uhka- ja väkivaltatilanteita tulee ennakoida ja kehittää niiden hallintaa.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma (tilankäytön rakenteen ja määrien muutokset sekä asetetut tavoitteet) 2019 – 2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kokonaistilamäärä ei muutu tarkastelukaudella. Tilaverkossa tapahtuu kuitenkin useita toiminnallisia muutoksia. Keskustakirjasto Oodi aloittaa vuoden 2018 lopussa. Muut uudet tilahankkeet liittyvät kaupunkirakenteen muuttumiseen ja tilankäytön tehostamiseen. Uusia tilahankkeita ovat muun muassa Herttoniemen kirjasto ja nuorisotila, Malminkartanon nuorisotalo yhdessä suuren päiväkodin kanssa, Jakomäen Sydämen nuorisotilat peruskoulun ja uimahallin yhteydessä, Jätkäsaaren liikuntapuiston huoltorakennus ja kaupunginmuseon kokoelmakeskuksen uudet tilat.

Toimialan hallinto- ja tukitoimintojen keskittäminen yhteiseen toimitilaan mahdollistaisi toimistokäytössä olevien neliöiden vähentämisen yli 3 000 neliöllä.

Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan digitalisaatiovisio on olla maailman toimivin kulttuurin ja vapaa-ajan kaupunki. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tarjoaa palvelujaan mahdollisimman kattavasti, saavutettavasti ja kiinnostavasti kaikille kaupunkilaisille ja kaupungissa vierailijoille. Tavoitteena on olla kansainvälisesti johtava ja tunnettu ekosysteemitomija, jota pidetään esikuvana ja haluttavana kumppanina.

Digitaalisia palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti kaupunkilaisia osallistaen. Toimialan omadata-asiakkuus on perustana yhtenäiselle asiakaskokemukselle ja mahdollistaa saumattoman, asiakkaan omista tarpeista lähtevän asiakaskokemuksen toimialan eri palveluissa. Palveluiden on oltava houkuttelevia, saavutettavia ja asiakaskokemukseltaan kilpailukykyistä. Samoja periaatteita sovelletaan myös toimialan sisäisiä digitaalisia työvälineitä kehitettäessä. Toimiala pyrkii tekemään mahdollisimman kattavaa yhteistyötä muiden toimialojen kanssa. Mikäli toimiala onnistuu tuottamaan laadukkaita digitaalisia asiakaskokemuksia, ovat ratkaisut usein sovellettavissa myös muille toimialoille.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala hyödyntää palvelujaan ja niitä tukevia digitaalisia ratkaisuja kehittäessään ketteriä kokeiluja ja yhteiskehittämisen menetelmiä. Toimialan tietojärjestelmäkehitys tulee perustumaan pääosin avoimeen (lähdekoodiin) sekä avoimiin rajapintoihin. Tavoitteena ovat toimittajariippuvuuden vähentäminen ja joustavat ratkaisut sekä siirtyminen suljetuista tietojärjestelmistä kohti rajapinta- ja alusta-ajattelua ja ekosysteemejä, mikä osaltaan mahdollistaa esim. kolmansien

osapuolien tuottamien palveluiden hyödyntäminen saumattomana osana toimialan digitaalista palvelutarjoamaa.

Toimialan keskeinen digitalisaatiotavoite on ehkäistä digitaalisista syrjäytymistä. Tätä tehdään mahdollistamalla kaikille kaupunkilaisille matalan kynnyksen pääsy verkkoon ja digitaalisiin palveluihin esimerkiksi kirjastojen asiakastietokoneilta sekä tukemalla kansalaisten tietoyhteiskunta- ja digitaatioja tarjoamalla opastusta ja tukea digitaalisten palvelujen käyttöön.

Toimialan ajanmukainen tietotekninen infrastruktuuri on uudistumisen perusta. Nykyistä hajanaista ja osin vanhentunutta laitteisto- ja ohjelmistokantaa uudistetaan, jotta toimialan digitalisaatiolle saadaan kestävä, joustava ja tulevaisuuden tarpeisiin soveltuva tekninen alusta.

Määrä- ja taloustavoitteet

	2017	2018	ennuste prognos 2018	2019	2020	2021
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Liikunta						
Käyntikerrat	8 965 817	8 400 000	8 400 000	8 400 000	8 400 000	8 400 000
Nuoriso						
Nuorten Käyntikerrat	603 577	604 000	604 000	880 000	880 000	880 000
Nuorten järjestämien toiminnan määrä				20 %	22 %	24 %
Kulttuuri						
Yleiset kulttuuripalvelut						
Tapahtumien määrä	1 800	1 680	2 156	1 800	1 680	1 680
Käyntikerrat	491 137	430 000	533 080	500 000	500 000	500 000
Yhteisöllisesti tuotetut tapahtumat	183	255	218	255	255	255
Haettujen avustusten määrä	800	990	800	990	990	990
Orkesteri						
Sinfoniakonserttien määrä	46	44	44	44	44	44
Käyntikerrat	120 000	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
HAM						
Käyntikerrat	203 734	145 000	145 000	145 000	145 000	145 000
Museo						
Käyntikerrat	434 509	300 000	350 000	300 000	300 000	300 000
Verkkopalveluiden asiakastoiminnot (FINNA, Helsingin kuvio.fi, HRI)				3 400 000	3 425 000	3 450 000
Kirjasto						
Aukiolotunnit	104 717	106 000	105 000	106 000	106 000	106 000
Fyysiset käyntikerrat	6 498 124	7 000 000	7 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Verkkokäynnit	8 367 559	8 500 000	8 500 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000
Resurssit - Resurser						
Henkilöstön määrä	1 828	1 805	1 805	1 781	1 781	1 781
Tuottavuus 2016=100						
Tuottavuusindeksi*	104,3	96,5	97,9	106,3	106,3	106,3
Tilankäytön tehokkuus						
Tilojen kokonaispinta-ala htm ² - L 308 316	308 316	348 119	318 119	317 987	316 286	317 355
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) su (m ² lägen-hetsyta) i förhållande till antalet användare	0,018	0,019	0,019	0,017	0,017	0,017

*) Tuottavuusindeksi kuvaa yksikkökustannuksilla painotettujen fyysisten käyntikertojen ja peruspalveluindeksillä deflatoitujen nettokustannusten suhteen muutosta perusvuoteen (2016)

Käyttötalousosan taulukot

Kulttuuri ja vapaa-aika

	Käyttö	Talousarvio	Ennuste	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	2017	2018	2018	2019	2019	suunnitelma	suunnitelma
	1 0 0 0	1€ 0 0 0	€1 0 0 0	€1 0 0 0	€ 0 0 0	€ 0 0 0	€1 0 0 0
Tulot yhteensä	28 749	27 243	29 723	29 385	29 385	29 385	29 385
Menot yhteensä	226 776	235 944	240 344	248 624	248 624	248 624	248 624
Toimintakate	-198 027	-208 701	-210 621	-219 239	-219 239	-219 239	-219 239
Poistot	13 463	3 354	13 372	12 662	12 662	12 225	11 723
Tilikauden tulos	-211 490	-212 055	-223 993	-231 901	-231 901	-231 464	-230 962
Tilikauden ylijäämä	-211 490	-212 055	-223 993	-231 901	-231 901	-231 464	-230 962
Muutos, %							
Tulot		-5,2	9,1	7,9	7,9	0,0	0,0
Menot		4,0	1,9	5,4	5,4	0,0	0,0
Menot / asukas, €	357,03	366,79	373,63	382,00	382,00	377,60	373,23

41001 Kulttuuri ja vapaa-aika

	Käyttö	Talousarvio	Ennuste	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	2017	2018	2018	2019	2019	suunnitelma	suunnitelma
	1 0 0 0	1€ 0 0 0	€1 0 0 0	€1 0 0 0	1€ 0 0 0	€ 0 0 0	€ 0 0 0
Tulot yhteensä	28 749	27 243	29 723	29 385	29 385	29 385	29 385
Menot yhteensä	200 682	202 088	206 488	210 070	210 070	210 070	210 070
Toimintakate	-171 933	-174 845	-176 765	-180 685	-180 685	-180 685	-180 685
Poistot	13 463	3 354	13 372	12 662	12 662	12 225	11 723
Tilikauden tulos	-185 396	-178 199	-190 137	-193 347	-193 347	-192 910	-192 408
Tilikauden ylijäämä	-185 396	-178 199	-190 137	-193 347	-193 347	-192 910	-192 408
Muutos, %							
Tulot		-5,2	9,1	7,9	7,9	0,0	0,0
Menot		0,7	2,2	3,9	3,9	0,0	0,0
Menot / asukas, €	315,94	314,16	321,00	322,77	322,77	319,04	315,36

41002 Kulttuurin laitosavustukset

	Käyttö	Talousarvio	Ennuste	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	2017	2018	2018	2019	2019	suunnitelma	suunnitelma
	1 000	€ 000	€ 1 000	€ 000	1€ 000	€ 1 000	€ 1 000
Tulot yhteensä	0	0	0	0	0	0	0
Menot yhteensä	16 825	24 331	24 331	24 484	24 484	24 484	24 484
Toimintakate	-16 825	-24 331	-24 331	-24 484	-24 484	-24 484	-24 484
Tilikauden tulos	-16 825	-24 331	-24 331	-24 484	-24 484	-24 484	-24 484
Muutos, %							
Tulot		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot		44,6	0,0	0,6	0,6	0,0	0,0
Menot / asukas, €	26,49	37,82	37,82	37,62	37,62	37,19	36,76

41003 Liikunnan laitosavustukset

	Käyttö	Talousarvio	Ennuste	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	2017	2018	2018	2019	2019	suunnitelma	suunnitelma
	1 000	1 € 000	€ 1 000	€ 1 000	1€ 000	€ 1 000	€ 1 000
Tulot yhteensä	0	0	0	0	0	0	0
Avustukset	9 269	9 525	9 525	14 070	14 070	14 070	14 070
Menot yhteensä	9 269	9 525	9 525	14 070	14 070	14 070	14 070
Toimintakate	-9 269	-9 525	-9 525	-14 070	-14 070	-14 070	-14 070
Tilikauden tulos	-9 269	-9 525	-9 525	14 070	-14 070	-14 070	-14 070
Muutos, %							
Tulot		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot		2,8	0,0	47,7	47,7	0,0	0,0
Menot / asukas, €	14,59	14,81	14,81	21,62	21,62	21,37	21,12

Määrärahat menolajeittain palvelukokonaisuuksittain

TAE 2019	2900	2910	2920	2930	2940	2980
1 0 0 0 €	Kulttuuri- ja vapaa-aika	Kulttuuripalvelut	Liikuntapalvelut	Nuorisopalvelut	Kirjastopalvelut	Toimialan yhteiset
Myyntitulot	16 940	3 114	13 470	60	296	0
Maksutulot	187	173	0	0	14	0
Tuet ja avustukset	4 247	304	340	1 898	1 305	400
Vuokratulot	6 254	734	4 853	57	610	0
Muut tulot	1 758	252	41	650	815	0
Tulot yhteensä	29 385	4 577	18 703	2 665	3 040	400
Palkat	67 713	15 294	17 763	12 128	15 098	7 431
Muut henkilöstömenot	19 049	4 243	5 083	3 436	4 255	2 032
Palvelujen ostot	30 086	8 470	7 567	3 951	2 729	7 369
Aineet, tarvikkeet ja tavara	14 249	1 220	7 421	1 182	4 022	404
Avustukset	26 589	16 663	7 666	2 210	0	50
Vuokrat	52 240	9 885	23 345	6 645	11 724	641
Muut menot	144	65	49	7	13	9
Menot yhteensä	210 070	55 841	68 894	29 559	37 841	17 936
Toimintakate	-180 685	-51 264	-50 191	-26 894	-34 801	-17 536